

Har den kristna kyrkan traderat fel text under närmare 1 500 år?

Med anledning av den debatt som pågick under 2004 angående Reformationsbibelns grundtext vill vi uppmärksamma några intressanta frågeställningar.

Den 29 januari skrev Mikael Tellbe en debattartikel i Nya Dagen angående Reformationsbibeln. Mikael Tellbe är lärare i Nya testamentet vid Örebro teologiska Högskola. Tellbe försvarar den nya grundtexten som merparten av dagens textforskare förespråkar. André Juthe och undertecknad fick möjlighet att bemöta Tellbes argument den 17 februari i Nya Dagen. Samma dag tog Nya Dagen in Tellbes slutreplik och därefter avslutade de debatten. Vi fick sålunda ingen möjlighet att bemöta Tellbes argument i sin slutreplik. På vår hemsida på Internet har vi med tillstånd från Nya Dagen lagt länkar till Nya Dagens artiklar och därefter har vi lagt ut vår slutreplik på vår hemsida under rubriken Debatt. Tyvärr har vi inte här någon möjlighet att återge hela debatten. Vi kommer här endast att uppmärksamma några saker ifrån debatten.

Är majoritetstexten en utvidgad text?

Tellbe hävdar i sin argumentation att majoritetstexten är en utvidgad text som saknar motsvarighet i såväl 1) papyrus, 2) översättningar och 3) citat från kyrkofäder före 300-talets slut. Dessutom menar Tellbe att vi 4) argumenterar utifrån tystnad, när vi hävdar att handskrifter som stödjer majoritetstexten nöttes ut emedan andra handskrifter som innehöll skrivfel inte användes och därför hade större chans att bli bevarade. Detta är fel på alla punkter. Vi har nyss citerat Kurt Aland som hävdar motsatsen att 1) upptäckten av papyrushandskrifterna uppvisar fynd som stöder olika *texttyper* inklusive den bysantinska. Sturz och Pickering har kommit till samma slutsats (Sturz, 1984; Pickering, 1980). 2) När det gäller översättningar, så menar Tellbe att ingen gammal översättning stöder *majoritetstexten* dvs. *bysantinsk* text, men om vi skall tala om *texttyper*, så är det en vedertagen uppfattning att den gamla syriska översättningen från 200-talet hör till den bysantinska *texttypen* (Hills 1991).

3) Vidare hävdar Tellbe att inga kyrkofäder före 300-talets slut, citerar *majoritetstexten/den bysantinska*. Horts huvudargument mot den *bysantinska* texten var ett 4) ”argument utifrån tystnad”, (exakt detta över 100 år gamla uttryck av Hort citerade Tellbe i sin artikel).

Hörnstenen i Westcott och Horts teorier har blivit nedriven

Hort hävdade att den *bysantinska* texten inte finns citerad av någon kyrkofäder före Nicaea-mötet 325. Detta argument är för länge sedan besvarat och motbevisat, men det hindrar inte att det fortfarande är i bruk. Vi citerar Thoralf Gilbrant:

”Det är nämligen påvisat en mängd exempel på bysantinska citat hos pre-nicaeanska fäder (dvs. före år 325). Redan *John W. Burgon* utförde här ett grundläggande arbete, och hans efterföljare, *Edward Miller*, har dokumenterat att bysantinska läsvariationer inte bara *förekommer*, men att de utgörs av ett massivt *flertal*. Sturz har satt upp en lista över 18 bysantinska läsvariationer som är citerade av kyrkofäderna, och som har blivit bekräftade av papyrer. Därmed är nu det viktigaste argumentet för Westcott-Horts teorier ogiltigt. *Frederic Kenyon* var fullt klar över hur avgörande dessa argument var, och hade skrivit: ”*Om det kan visas att de läsvariationer som Hort kallar syriska, existerade före slutet av det fjärde århundradet, kommer hörnstenen av teorins byggverk att bli nedriven.*” - Till detta är det bara att säga: Det är nu bevisat att bysantinska läsvariationer existerade, inte bara vid slutet av det fjärde århundradet, men redan vid slutet av det andra århundradet” (Vad har hänt med Bibeln? av Thoralf Gilbrant, 1995, sid. 5-6).

Minoritetstextens handskrifter är få med stora inbördes avvikelser

Ett argument som Tellbe tar upp är att merparten av handskrifter som stöder *majoritetstexten* är från 800-talet och senare. Det är sant att merparten av majoritetstextens handskrifter är från 800-talet och framåt, men lägg märke till **inte alla**. Vi kan hitta handskrifter som stöder majoritetstexten från i stort sett samma tidpunkt *Studiebibeln* framhåller:

”Liksom den egyptiska texten (minoritetstexten) kan också den bysantinska texten (majoritetstexten) föras tillbaka till 4:e århundradet, då den var den dominerande grekisk-syriska texten. Bland de äldsta majuskulerna är textformen bl.a. representerad genom Codex Alexandrinus från 400-talet”

(*Studiebibeln*, band I sid. 11).

Om det nu finns några fler handskrifter av minoritetstexten som är av gammalt datum, så skall vi komma ihåg att vi talar bara om några dussin manuskript. Och bland dessa få handskrifter som anses höra till *minoritetstexten* (den *alexandrinska*) så finns det **stora avvikelser** inbördes mellan dessa handskrifter. Pickering undrar om det är rätt att klumpa ihop Vaticanus och Sinaiticus till samma *texttyp*, när de inte stämmer överens med varandra på 3000 ställen enbart i evangelierna, vilket är fler ställen än där de är överens!

Majoritetstexten har fått namnet rikstexten på grund av sin utbredning

Tellbe hävdar vidare att *majoritetstexten* aldrig har haft ett brett geografiskt stöd i fornkyrkan. Detta anser vi vara fel och citerar StudieBibeln:

”Den bysantinska texten är den textform som auktoriserades i den grekiska kyrkan, där den varit i oavbruten användning under hela den kristna eran. På grund av sin **utbredning** har den fått namnet ’**rikstexten**’. Den har också kallats den **traditionella** eller **traderade** texten, då den under alla århundraden i Europas kyrkor har betraktats som Nya testamentets erkända grundtext. Som sådan blev den också underlag för de första tryckta textutgåvorna, bl.a. den berömda Textus Receptus, ’den godkända texten.’ ”

Enligt nutida textforskare har både Vulgatabibeln och Majoritetstexten traderat fel text

I vår artikel i Nya Dagen konstaterade vi att om minoritetstexten var originaltexten har Guds löfte fullständigt misslyckats, eftersom minoritetstexten restaurerats av texter från 4:e århundradet, och därmed varit försvunnen i över 1400 år. Som svar på detta hävdar Tellbe att den stora ”majoriteten” av den världsvida kyrkan i så fall har traderat fel text ända till Erasmus satte samman Textus Receptus på 1500-talet. Tellbe frågar: ”Är inte detta ett större ’misslyckande’ från Guds sida att merparten av kyrkan traderat fel text under närmare 1 500 år?” För det första så vill vi tillrättalägga att Tellbe med sina svepande formuleringar ”majoriteten av den världsvida kyrkan” och ”merparten av kyrkan” inte ger en korrekt historisk beskrivning. Vi vet att kyrkan delades i ett tidigt skede, i Västrom och Östrom. I väst fick vi den romersk katolska kyrkan där man använde sig av den latinska Vulgatabibeln och i öst fick vi den grekiska kyrkan som använde sig av den *bysantinska* textformen i form av handskrifter som kopierades och fördes vidare från generation till generation. Den romersk katolska kyrkan var sålunda inte ”världsvid”.

Vi antar att Tellbe menar att det är den romersk katolska kyrkan som har haft den rätta texten och fört den vidare genom den latinska Vulgatabibeln. Först skall vi göra klart att några textforskare hävdar att den *alexandrinska texttypen* stämmer något mer med Vulgatabibeln än med Textus Receptus, men de är långt ifrån identiska. Frågan som då behöver ställas är följande:

Har den romersk katolska kyrkan fört vidare den rätta texten i form av den latinska Vulgatabibeln? Och är den text som traderats i den latinska Vulgatabibeln samma som Westcott och Hort restaurerade år 1881? I vår sista debattartikel konstaterade vi att Vulgatabibeln för det första genomgått flera revideringar, en på 400-talet av Jerome och ytterligare två revideringar i

slutet av 1500-talet. Vi kunde också konstatera att Vulgatabibeln är influerad dels av den *alexandrinska*, dels av den *bysantinska* samt även av den *västliga texttypen* (som är något utökad i förhållande till den bysantinska).

Om man jämför Vulgatabibelns standardtext från 1592-1593 med alla de väsentliga grundtextskillnaderna i evangelierna, så visar det sig att vid 297 av 507 ställen stämmer Vulgatabibeln med *Textus Receptus*, dvs 59%. Sålunda stämmer Vulgatabibeln med *Textus Receptus* **mer än med den alexandrinska texttypen i evangelierna**. Jämför man alla väsentliga grundtextskillnader i hela Nya Testamentet så stämmer Vulgatabibeln med *Textus Receptus* vid 486 av 1021 ställen, dvs 48%. Vid en del ställen där Vulgatabibeln avviker från *Textus Receptus*, så innehåller Vulgatabibeln en läsvariant som inte heller stämmer överens med den *alexandrinska texttypen*. Detta innebär att Vulgatabibeln avviker i lika hög grad från den *alexandrinska texttypen* som *Textus Receptus*. Jämförelsen är gjord utifrån den lista av grundtextskillnader som finns i *Vilken Bibel?* De flesta versarna (17 st) som är utlämnade i den *alexandrinska texttypen* finns med i Vulgatabibeln samt de stora textavsnitten Mark. 16:9-20 och Joh. 7:53-8:11 erkänns som äkta. Dessutom, på de övriga ställen där det finns grundtextskillnader, så stämmer Vulgatabibeln nästan lika mycket med *Textus Receptus* som med den *alexandrinska texttypen*. Med hänsyn till ovanstående kan man konstatera att det är fel att hävda att den *alexandrinska texttypen* är samma texttyp som Vulgatabibeln. Sanningen är den att samtliga texttyper dvs den *alexandrinska*, den *bysantinska* och den *västliga texttypen* finns representerade i Vulgatabibeln!

Eftersom Vulgatabibeln avviker så mycket ifrån den *alexandrinska texttypen* kan vi också konstatera att om Vulgatabibeln skulle ha traderat den rätta texten så har den texten i nästan lika hög grad gått förlorad som den *bysantinska textformen/Textus Receptus* när Westcott och Hort restaurerade den nya grundtexten 1881. Konsekvensen blir den att om Westcott och Hort har restaurerat den rätta grundtexten, så har Herren misslyckats att bevara sitt ord i dubbel bemärkelse eftersom varken den romersk katolska kyrkan eller den grekiska kyrkan har traderat denna text.

Majoritetstexten/Textus Receptus har genom Guds försyn blivit bevarad genom hela den kristna eran

Sammanfattningsvis så har den grekiska kyrkan traderat en text, samtidigt som den romersk katolska kyrkan har traderat en annan text och sedan kom Westcott och Hort och restaurerade ytterligare en text som inte stämmer överens med någon av de föregående. Det är fortfarande så att de som förespråkar Westcott och Horts grekiska grundtext inte kan påvisa hur Herren har bevarat sitt ord genom hela den kristna eran.

Men vår uppfattning är den samma som kommer till uttryck i Studiebibeln och vi citerar den en gång till: "*Den bysantinska texten är den textform som auktoriserades i den grekiska kyrkan, där den varit i oavbruten användning under hela den kristna eran.*" Därefter har denna textform levt vidare fram till våra dagar genom de tryckta grekiska utgåvorna på 1500-talet som kom att kallas *Textus Receptus*. Reformationsbibelns grundtext är sålunda *Textus Receptus* och vi anser liksom reformatorerna att *Textus Receptus* är den rätta grundtexten, som innehåller den text som genom Guds försyn blivit bevarad genom hela den kristna epoken.

För att illustrera ovanstående artikel har vi gjort en grafisk sammanställning som visar hur Guds Ord blivit bevarat genom hela den kristna eran:

Bo Hagstedt

Bysantinsk majoritetstext dvs Textus Receptus har varit i oavbruten användning under hela den kristna epoken. De flesta, ca 90% av alla handskrifter hör hit

Vulgatabibeln har genomgått flera revideringar och är en sammansatt text av olika texttyper. Den överensstämmer i stort sett lika mycket med bysantinsk som alexandrinsk text.

Alexandrinsk minoritets text har ett "glapp" på över 1400 år då den inte har varit i bruk.

